

SPIS RZECZY

Przedmowa	11
Wykaz oznaczeń	13

1. Zasada działania silnika indukcyjnego asynchronicznego

1.1. Wstęp	19
1.2. Składowe części silnika	19
1.3. Wirujące pole magnetyczne	20
1.4. Zmiana kierunku obrotów pola	24
1.5. Pola wirujące wielobiegunowe	24
1.6. Siły elektromotoryczne i prądy w wirniku	25
1.7. Poślizg	26
1.8. Trzy rodzaje pracy maszyny asynchronicznej	26
1.9. Wzajemne oddziaływanie stojana i wirnika	28

2. Uzwojenia silników asynchronicznych

2.1. Zasada działania uzwojeń prądu zmiennego	32
2.2. Klasyfikacja uzwojeń	35
2.3. Uzwojenia jednowarstwowe o całkowitej liczbie zębów na biegun i fazę	39
2.3.1. Uzwojenia dwupiętrowe	39
2.3.2. Uzwojenia trójpętrowe	42
2.3.3. Uzwojenia koszykowe	42
2.4. Współczynniki uzwojenia	44
2.4.1. Współczynnik grupy	45
2.4.2. Współczynnik skrócenia	46
2.4.3. Całkowity współczynnik uzwojenia	47
2.5. Uzwojenia dwuwarstwowe	47
2.5.1. Rozważania ogólne	47
2.5.2. Uzwojenia pętlicowe dwuwarstwowe prądu zmiennego	47
2.5.3. Uzwojenia faliste dwuwarstwowe prądu zmiennego	48
2.6. Porównanie uzwojeń jednowarstwowych i dwuwarstwowych	51
2.7. Uzwojenia z q ułamekownym	52
2.7.1. Warunki symetrii uzwojeń ułamekownych	52
2.7.2. Przykłady uzwojeń ułamekownych symetrycznych	54
2.8. Uzwojenia wirników zwartych	56

3. Pole wirujące uzwojeń wielofazowych

3.1. Siły magnetomotoryczne	58
3.2. Siła magnetomotoryczna dla $q=1$	58
3.3. Siła magnetomotoryczna dla $q>1$	59

3.4. Siła magnetomotoryczna trzech faz	61
3.5. Analiza matematyczna sił magnetomotorycznych	64
3.6. Obliczanie prądu magnesującego	68
3.6.1. Szczelina powietrzna	72
3.6.2. Zęby stojana	73
3.6.3. Zęby wirnika	77
3.6.4. Jarzmo stojana	77
3.6.5. Jarzmo wirnika	77

4. Siły elektromotoryczne indukowane w uzwojeniach

4.1. Podział pól magnetycznych na pola główne i pola rozproszenia . . .	80
4.2. Siły elektromotoryczne wzniecane strumieniem głównym	80
4.3. Siły elektromotoryczne przy większej liczbie żłobków na biegun i fazę	82
4.4. Współczynniki uzwojenia dla wyższych harmonicznych	83
4.5. Sprowadzanie uzwojeń wirnika do obwodu stojana	86
4.6. Siły elektromotoryczne pól rozproszenia	88

5. Silnik asynchroniczny z wirnikiem nieruchomym

5.1. Silnik z wirnikiem nieruchomym otwartym	91
5.2. Silnik z wirnikiem nieruchomym zwartym	93
5.3. Nieruchomy silnik z wirnikiem zwartym przez oporności	97
5.4. Regulator indukcyjny	100

6. Silnik asynchroniczny w ruchu

6.1. Prądy w obwodzie wirnika i wykres wektorowy w tym obwodzie . . .	104
6.2. Sumowanie sił magnetomotorycznych	106
6.3. Wykres wektorowy dla obwodu stojana	106
6.4. Całkowity wykres wektorowy	107
6.5. Sprowadzanie wykresów do częstotliwości f_1	108
6.6. Stosunki energetyczne	109
6.7. Schematy zastępcze silnika asynchronicznego	111

7. Moment obrotowy silnika asynchronicznego

7.1. Wyprowadzenie wzoru na moment na podstawie siły obwodowej . . .	115
7.2. Wyprowadzenie wzoru na moment metodą energetyczną	121
7.2.1. Wykres energetyczny silnika asynchronicznego	121
7.2.2. Moment	123
7.3. Moment w funkcji poślizgu dla różnych oporów w obwodzie wirnika. Moment maksymalny i odpowiadający mu poślizg	125
7.4. Wzór Klossa	133
7.5. Wielkość momentu rozruchowego w zależności od oporności w obwo- dzie wirnika	135

8. Wpływ wyższych harmonicznych pola wirującego na moment silnika asynchronicznego

8.1. Wyższe harmoniczne smm. wirującej	137
8.2. Momenty asynchroniczne wywołane wyższymi harmonicznymi smm. . .	140
8.3. Momenty synchroniczne	145

8.4. Wibracje i hałasowanie	147
8.5. Sposoby zmniejszania momentów wywołanych wyższymi harmonicznymi pola	148

9. Wykres kołowy silnika asynchronicznego na podstawie uproszczonego schematu zastępczego

9.1. Przekształcenie wykresu wektorowego silnika	150
9.2. Wyprowadzenie wykresu kołowego	153
9.3. Wnioski z wykresu kołowego	155
9.4. Sporządzanie wykresu kołowego	165
9.5. Przykład zastosowania wykresu kołowego	166
9.6. Obliczenie zmienności strumienia	168

10. Dokładny schemat zastępczy i wykres kołowy silnika asynchronicznego

10.1. Omówienie nieuproszczonego schematu zastępczego	173
10.2. Ustalenie wykresu prądowego na podstawie stanu jałowego i stanu zwarcia	175
10.3. Określenie mocy i sprawności z wykresu kołowego	181

11. Silniki asynchroniczne klatkowe

11.1. Silnik z klatką zwykłą	184
11.2. Silniki wieloklatkowe	192
11.3. Wnioski	203
11.4. Silniki głębokożłobkowe	204

12. Rozruch silników asynchronicznych

12.1. Uwagi ogólne. Rozruch przy bezpośrednim włączeniu do sieci	218
12.2. Rozruch silników pierścieniowych	220
12.3. Obliczanie rozrusznika	222
12.4. Rozruch silników klatkowych	225
12.4.1. Rozruch za pomocą autotransformatora	226
12.4.2. Zastosowanie oporów czynnych w obwodzie stojana	227
12.4.3. Rozruch za pomocą oporności biernych w obwodzie stojana	228
12.4.4. Rozruch za pomocą przelącznika gwiazda-trójkąt	228
12.4.5. Sprzęgło odśrodkowe	231
12.5. Rozruch silnika Görgesa	232

13. Regulacja obrotów silników asynchronicznych trójfazowych

13.1. Wstęp	234
13.2. Zmiana częstotliwości f_1	236
13.3. Zmiana liczby par biegunów p	243
13.4. Silnik z wirnikiem pośrednim	256
13.5. Silnik dwustronnie zasilany	257
13.6. Zwiększenie oporności R_2 wirnika	259
13.7. Regulacja obrotów przez zmianę napięcia U_1	264
13.8. Układy kaskadowe z maszynami komutatorowymi	268
13.9. Kaskada silników pierścieniowych	274
13.10. Regulacja obrotów przez hamowanie prądem stałym	276

13.11. Układy niesymetryczne	278
13.12. Sprzężenie mechaniczne dwóch silników	283
13.13. Wnioski	285

14. Prądnica asynchroniczna

14.1. Zasada działania	286
14.2. Wykres kołowy prądnicy asynchronicznej	288
14.3. Wykres wektorowy prądnicy asynchronicznej	288
14.4. Porównanie z prądnicą synchroniczną	289
14.5. Prądnica asynchroniczna samowzbudna	291

15. Hamowanie silników asynchronicznych

15.1. Uwagi ogólne	294
15.2. Hamowanie prądnicowe	294
15.3. Hamowanie prądem zwrotnym	296
15.4. Hamowanie przy zastosowaniu prądu stałego	297
15.5. Hamowanie przy zastosowaniu dwóch silników asynchronicznych	300
15.6. Hamowanie przy zastosowaniu układów niesymetrycznych w obwodzie stojana	301

16. Silniki asynchroniczne jednofazowe

16.1. Uwagi ogólne	305
16.2. Teoria silnika jednofazowego	306
16.3. Schematy rozruchowe silnika jednofazowego	315
16.3.1. Silniki z fazą pomocniczą zasilaną z tego samego źródła napięcia co faza główna	315
16.3.2. Silniki ze zwartą fazą pomocniczą	317

17. Oporności indukcyjne rozproszenia w silniku asynchronicznym

17.1. Wstęp	319
17.2. Oporność indukcyjna stojana lub wirnika wywołana strumieniem roz- proszczenia żłobkowego	320
17.3. Oporność indukcyjna wywołana strumieniem rozproszenia połączeń czołowych	324
17.4. Oporność indukcyjna wywołana strumieniem rozproszenia pomiędzy główkami zębów	325
17.5. Całkowita oporność indukcyjna rozproszenia stojana i wirnika	327

18. Straty, sprawność, nagrzewanie

18.1. Straty	330
18.1.1. Straty w miedzi	330
18.1.2. Straty w żelazie	333
18.1.3. Straty dodatkowe w żelazie	336
18.1.4. Straty mechaniczne	339
18.1.5. Całkowite straty	339
18.2. Sprawność	339
18.3. Nagrzewanie	340

19. Obliczanie silników asynchronicznych trójfazowych

19.1. Obliczenie silnika pierścieniowego	341
19.1.1. Obliczenie wymiarów głównych	341
19.1.2. Uzwojenie stojana	344
19.1.3. Uzwojenie wirnika pierścieniowego	350
19.1.4. Obliczenie prądu magnesującego	354
19.1.5. Obliczenie prądu zwarcia	359
19.1.6. Straty i sprawność silnika	362
19.1.7. Sprawdzenie gęstości prądu i okładu prądowego ze względu na nagrzewanie silnika	363
19.1.8. Zestawienie danych potrzebnych do sporządzenia wykresu kołowego	364
19.2. Obliczenie silnika z wirnikiem zwartym klatkowym	365
19.2.1. Obliczenie wymiarów głównych	365
19.2.2. Uzwojenie stojana	366
19.2.3. Uzwojenie wirnika	368
19.2.4. Obliczenie prądu magnesującego	371
19.2.5. Obliczenie prądu zwarcia	373
19.2.6. Straty i sprawność	374
19.2.7. Zestawienie danych do wykresu kołowego	376
19.3. Tablice zestawieniowe podstawowych wielkości maszyn	377

20. Zarys konstrukcji silników asynchronicznych

20.1. Zakres tematyki rozdziału	382
20.2. Blachy czynnej części silników i ich obudowa	382
20.3. Wykonywanie kanałów wentylacyjnych i wentylacja silników	387
20.4. Pierścienie ślizgowe i urządzenia do zwierania wirnika i podnoszenia szczotek	392
20.5. Zasady obliczania wałów silników asynchronicznych	395

21. Zasady seryjnej budowy maszyn asynchronicznych 397**22. Badania i próby silników asynchronicznych**

22.1. Próby wyboru	400
22.1.1. Pomiar oporności uzwojeń	400
22.1.2. Pomiar oporności izolacji uzwojeń	402
22.1.3. Pomiar przekładni silników pierścieniowych	402
22.1.4. Próba biegu jałowego	403
22.1.5. Próba zwarcia	405
22.1.6. Obliczanie sprawności metodą strat poszczególnych	406
22.1.7. Wytrzymałość elektryczna	408
22.2. Próba typu	408
22.2.1. Próba typu	408
22.2.2. Zdjęcie charakterystyki	409
22.3. Pomiar poślizgu s	411
Bibliografia	415
Skorowidz	419